

Наукові перспективи
Видавнича група

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

№7(7)2024

*Тернопільський національний медичний
університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України*

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська Асамблея докторів наук з
державного управління*

Християнська академія педагогічних наук України

«Суспільство та національні інтереси»

№ 7(7) 2024

Київ – 2024

*Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical
University*

Publishing Group "Scientific Prospects"

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

«Society and national interests»

№ 7(7) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 3041-1572Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7\(7\)](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7(7))

“Суспільство та національні інтереси”: журнал. 2024. № 7(7) 2024. С. 849.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 920 від 26.06.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки; 281 Публічне управління та адміністрування

Рекомендований до друку Президією Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Протокол від 04.11.2024, № 5/11-24)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Асоціації науковців України, Інституту освіти Азербайджанської Республіки

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів освітніх, гуманітарних наук, громадського здоров'я, публічного управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Теренда Наталія Олександрівна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

Члени редакції журналу серії «Громадське здоров'я»:

- **Іншакова Ганна Вадимівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
- **Керецьман Анжеліка Олексіївна** – кандидат медичних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної медицини та гігієни медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
- **Ковальська Оксана Романівна** - кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Далини Галицької (Львів, Україна)
- **Корильчук Неоніла Іванівна** – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Нагорна Антоніна Максимівна** - доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, лабораторія епідеміологічних досліджень, профпатології та моніторингу професійного здоров'я ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМНУ» (Київ, Україна)
- **Панчишин Наталія Ярославівна** - кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Сатурська Ганна Степанівна** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

- **Трущенко Людмила Вікторівна** - доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- **Шульгай Аркадій Гаврилович** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)

Члени редакції журналу серії «Публічне управління та адміністрування»:

- **Непомнящий Олександр Михайлович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри архітектури і просторового планування факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету, експерт Експертної ради МОН з питань атестації наукових кадрів з суспільних наук (Київ, Україна)
- **Прав Юрій Григорович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри засобів захисту інформації Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Бельська Тетяна Валентинівна** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)
- **Весоловська Марія Кімсанівна** - доктор філософії (PhD) з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри менеджменту організацій Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
- **Дегтяр Олег Андрійович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- **Карпінський Борис Андрійович** - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом, факультет управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- **Клименко Анастасія Сергіївна** - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», директор центру підвищення кваліфікації кадрів, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- **Медведчук Оксана Валеріївна** - кандидат наук з державного управління, доцент, Начальник відділу нормативно-методичного забезпечення та управління проектами Міждержавної гільдії інженерів-консультантів (Київ, Україна)
- **Мельниченко Олександр Анатолійович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, Харківський національний медичний університет (Харків, Україна)
- **Пахомова Тетяна Іванівна** - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- **Шевченко Наталія Олександрівна** - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та права Дніпровської академії неперервної освіти Дніпропетровської обласної ради (Дніпро, Україна)
- **Шевченко Олександр Олександрович** - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ, Україна)

Члени редакції журналу серії «Гуманітарні науки»:

- **Бевзо Галина Андріївська** - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальноосвітніх дисциплін ПВНЗі «Українсько-американський університет Конкордія» (Київ, Україна)
- **Вуколова Катерина Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України (Дніпро, Україна)
- **Горда Оксана Михайлівна** - доктор філософії в галузі 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія», старший науковий співробітник Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
- **Зірка Віра Василівна** - доктор філологічних наук, професор, завідувач Дніпровського відділення Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України (Київ, Україна)
- **Литвинська Світлана Віталіївна** - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- **Островський Олександр Олександрович** - доктор філософії, доцент кафедри філології Закарпатського університету імені Ференца Ракоці II, (Берегово, Україна)
- **Стирнік Наталія Сергіївна** - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)
- **Супрун Володимир Миколайович** - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- **Чорний Ігор Віталійович** - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)

Члени редакції журналу серії «Освіта/Педагогіка»:

- **Біляковська Ольга Орестівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, факультет педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- **Волошин Олена Романівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- **Гончарук Валентина Анатоліївна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Гуменюк Тетяна Костянтинівна** - доктор філософських наук, Заслужений працівник освіти України, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, інноваційно-методичного забезпечення освітнього та наукового процесів Київської муніципальної академії музики ім. Р.М. Глієра (Київ, Україна)
- **Гумеїр Гусейн Ахмедов** - доктор педагогічних наук, професор (Баку, Азербайджан)
- **Дибкова Людмила Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Київ, Україна)
- **Коренева Інна Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Глухів, Україна)
- **Литовченко Ірина Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Київ, Україна)
- **Марчук Оксана Олександрівна** - доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- **Небеленчук Ірина Олександрівна** - доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», (Кіровоград, Україна)
- **Поліщук Наталія Миколаївна** - доктор філософії, 011 Освітні, педагогічні науки, старший викладач кафедри медико біологічних основ фізичної культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Трофаїла Наталія Дмитрівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з виховної роботи факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- **Шевчук Лариса Дмитрівна** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, інформатики і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, 2024

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

© Християнська академія педагогічних наук України, 2024

© Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління, 2024

© автори статей, 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Громадське здоров'я»

- Коцур Н.І., Коцур Д.В.** 15
*ОСНОВНІ НАПРЯМКИ САНІТАРНО-СТАТИСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
В УКРАЇНІ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX – ПОЧАТОК XX СТОЛІТТЯ)*

СЕРІЯ «Освіта/Педагогіка»

- Butenko O.H.** 28
*WAYS TO ENSURE QUALITY PRESCHOOL EDUCATION IN THE
CONDITIONS OF MARTIAL LAW (ANALYSIS OF LEGAL ACTS)*
- Мовтуга N.Ye., Polezhaieva O.V.** 41
*COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS AS A
FACTOR OF READINESS FOR PROFESSIONAL RISKS*
- Авраменко О.О., Карнаух Л.П.** 56
*ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Бойко Ю.** 67
*ОСНОВИ НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ ПРИ КРОВОТЕЧАХ:
КЛАСИФІКАЦІЯ РАН ТА ЕФЕКТИВНІ СПОСОБИ ЗУПИНКИ
КРОВОТЕЧІ*
- Бондаренко О.О., Гайбулаєв Ф.** 78
*УКРАЇНСЬКИЙ НАРАТИВ У СУЧАСНОМУ ТУРЕЦЬКОМУ МЕДІА-
ПРОСТОРІ: ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ПРИКЛАДИ*
- Бурак В.Г.** 89
*ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ*

- Вискушенко С.А., Вискушенко Д.А., Мосієнко О.В., Зорницький А.В.** 105
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКИМИ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЧАСИ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ
- Внукова О.М., Поліщук Н.М.** 116
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ КІНЦЯ ХІХ – 30-Х РР. ХХ СТ.
- Грень Є.С.** 124
НОВІ МОЖЛИВОСТІ У ЗАСТОСУВАННІ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН ЗАСОБІВ ПЕДАГОГАМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВЛАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
- Гурковський В.І., Вербовенко О.П., Семенко Лілія М.** 133
ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ
- Демянчук М.Р.** 145
НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ ДО СИТУАТИВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
- Десятник К.В., Тимощук М.С.** 155
ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
- Карасевич С.А.** 167
ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ І ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ
- Кернас А.В.** 177
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРІШЕННЯ ШКІЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ
- Клевака Л.П., Вашак О.О., Гришко О.І.** 190
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ: ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ І СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ

- Корінчак Л.М., Довбиш А.Г.** 208
*ТИПИ ПОВ'ЯЗОК, ПРАВИЛА ЇХ НАКЛАДАННЯ ТА ТЕХНІКА
ЗАСТОСУВАННЯ НА РІЗНІ ДІЛЯНКИ ТІЛА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО
НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ*
- Мандражи О.А.** 216
*ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ
ЗДОБУВАЧАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ*
- Маринченко І.В.** 225
*РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДА-
ГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ОСВІТНІХ ТРАНС-
ФОРМАЦІЙ*
- Миколайко В.В., Величко С.П.** 242
*РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКА-
ЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ*
- Мирончук Н.М.** 255
*ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ*
- Моргун А.В.** 266
*ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ ТА
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ*
- Моргунова Н.С.** 274
*ВРАХУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕНТАЛІТЕТУ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУ-
ВАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Огар Н.В.** 286
*ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ГРОМАДЯН НА ПОВНУ ЗАГАЛЬНУ
СЕРЕДНЮ ОСВІТУ В УМОВАХ ВІЙНИ*
- Онипченко О.І., Білозерова М.В., Онипченко І.П.** 299
*ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ У ПРОФІЛАКТИЧНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ З ПРОБЛЕМ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА
ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ*

- Поліщук Н.М.** 312
*МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА ПРОФІЛАКТИКА СПОРТИВНИХ ТРАВМ
У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА
ПІДХОДИ*
- Поручинська І.В., Слащук А.М.** 321
*МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ КАРТ НА
УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ*
- Розман І.І.** 329
*ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Савчук Н.М.** 338
*ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ*
- Січкач С.А., Денисюк І.А.** 348
*ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
ОСВІТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ*
- Сливка Л.В., Кузенко О.Й., Сініцина А.В.** 360
*ВПЛИВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ НА
ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО*
- Соколенко Л.С., Ілюха Л.М.** 373
*ІННОВАЦІЙНІ БІОМЕХАНІЧНІ МЕТОДИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКО-
ВОСЛУЖБОВЦІВ ІЗ ТРАВМАМИ КІНЦІВОК ТА ХРЕБТА*
- Товкун Л.П.** 383
*ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО
ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ І ШКОЛЯРІВ
КУЛЬТУРИ ХАРЧУВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ*
- Федоренко Я.А., Кришталь А.О.** 399
*ВПЛИВ СТРАТЕГІЙ НАВЧАННЯ НА ФОРМУВАННЯ САМОРЕГУЛЯ-
ЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ*
- Фещенко Г.Ю.** 412
*ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА ТА ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У РОЗВИТКУ
МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*

- Царенко В.А.** 423
*ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СВІТОГЛЯДУ
МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА*
- Шумська В. С., Мельник Л.В., Богдан З.П.** 431
*СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРТЕПІАННОЇ ТЕХНІКИ, ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ
ПІАНІСТА-ФАХІВЦЯ*
- Юрченко О.В.** 443
*ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА*

СЕРІЯ «Публічне управління та адміністрування»

- Акімов О.О., Акімова Л.М.** 455
*ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СИСТЕМІ ЦІННІСНИХ, КОМПЕТЕНТ-
НІСНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ КООРДИНАТ ФОРМУВАННЯ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ*
- Антипенко І.В., Гончаренко В.С.** 469
*СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПОВОЄН-
НОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ*
- Бельська Т.В.** 478
*ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ КРИЗИ: ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРОДУКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ*
- Білик О.І.** 488
*ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ*
- Боронніков М.В., Купріянова В.С.** 497
*СУТНІСТЬ СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ЧИННИКІВ
ВПЛИВУ НА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ*

- Грищенко І.М.** 511
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЦЕНТРІВ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Дегтяр А.О.** 523
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРНИМ ОНОВЛЕННЯМ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ
- Драченко Я.П.** 535
ГАЛУЗЬ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ
- Єсенніков К.В.** 546
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ
- Зубчик О.А., Обушна Н.І., Рубан Ю.Г.** 555
ВЗАЄМОДІЯ УРЯДОВИХ СТРУКТУР ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
- Кальниш Ю.Г., Стороженко Л.Г.** 566
ФЕНОМЕНОЛОГІЯ НЕТОКРАТІЇ
- Карковська В.Я., Головчак М.І., Пилипець В.М., Сачук Ю.В.** 581
РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ ТА УПРАВЛІННЯ ВЕБІНАРАМИ ДЛЯ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ
- Квасній Л.Г., Гацков О.А., Зінько І.С.** 589
РОЛЬ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
- Кравчук О.Ю.** 601
ОСОБЛИВСОТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВНОГО САМОВРЯДУВАННЯ: АДАПТИВНО-ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ
- Крейдено В.В.** 613
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗМІШАНИХ ФОРМ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ ПАРЛАМЕНТІ

- Кудлик Н.М.** 625
ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ ЗА УЧАСТІ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВИХ ПАЛАТ УКРАЇНИ
- Левченко О.М., Буткевич О.В.** 643
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ
- Малафеев С.О.** 657
ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕШКОДИ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ЦИФРОВІ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
- Михайловська О.В., Філіпова Н.В., Лисенко С.Ю., Михайловський І.М., Колотов М.В.** 668
ПРОСУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В АКАДЕМІЧНІЙ СФЕРІ: ІСПАНСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ
- Михайлюта В.В.** 681
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДАПТАЦІЇ МЕДИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Мончак О.Л.** 691
ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ
- Нарівний М.** 705
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА
- Нинюк І.І.** 716
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
- Олейнікова Т.В.** 735
АТЕСТАЦІЇ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

- Плахотний А.П., Бингар Я.Ю.** 747
ТАКТИКИ ДІЙ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС МАСОВИХ ЗАХОДІВ
- Плахотний А.П., Вареник Д.С.** 759
ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЯК КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЙ МАЛИХ ОПЕРАТИВНИХ ГРУП
- Серьогіна Н.О., Мазалов А.М.** 769
СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ДЕРЖАВА-АГРЕСОР» І «СТОРОНА МІЖНАРОДНОГО ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ»
- Січкаренко Г.Г., Юр О.В.** 778
ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ СТАТИСТИКИ
- Татарішвілі Ш.А.** 791
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ДЕРЖАВАХ ЗАХІДНИХ БАЛКАН В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
- Цигилик Н.В., Чепіль Б.А.** 803
СИНЕРГЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ТА ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19
- Чумакова Г.В., Парапан Н.М., Квашенко В.П.** 815
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
- Юник І.Г.** 830
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
- Яремко І., Дюганчук М.** 837
МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ЧЕРЕЗ ЦНАПИ ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК: 355.404.3

[https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7\(7\)-133-144](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7(7)-133-144)

Гурковський Володимир Ігорович доктор наук з державного управління, професор, полковник, Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, <https://orcid.org/0000-0003-2021-5204>

Вербовенко Олександр Павлович Центральне управління військово-цивільного співробітництва Генерального штабу Збройних Сил України, <https://orcid.org/0009-0004-5188-267X>

Семенко Лілія Миколаївна Національний університет оборони України, <https://orcid.org/0000-0002-5628-3586>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню важливої теми впровадження інноваційних педагогічних технологій у військову освіту з метою підвищення її ефективності. В контексті актуальних загроз глобальному миру, особливо в Україні та динамічних технологічних трансформацій необхідність покращення якості підготовки військовослужбовців набула особливої актуальності та ключового значення.

У статті розглядаються інноваційні педагогічні технології та їх впровадження в систему військової освіти України в умовах військової агресії РФ. Особливу увагу приділено прогресивним методам навчання, включаючи віртуальну реальність (VR), змішане навчання та цифрові платформи, які дозволяють підвищити ефективність підготовки військовослужбовців. У статті розглянуті потенційні переваги використання віртуальної реальності у військовій освіті, зокрема, можливість створення реалістичних бойових сценаріїв, іммерсивних симуляцій та підвищення рівня командної співпраці. У статті також обґрунтовується важливість модернізації освітніх та освітньо-наукових програм, що відповідає потребам актуальних викликів бойових дій і забезпечує готовність кадрів до виконання бойових завдань у реальних умовах.

Основні висновки підкреслюють, що впровадження новаторських підходів сприяє підготовці адаптивних військових фахівців, здатних оперативно реагувати на виклики війни, та підтримує процес післявоєнного

відновлення країни. Розвиток компетенцій із кібербезпеки, тактики та кризового управління робить військову освіту більш адаптованою до сучасних загроз і сприяє підвищенню обороноздатності держави.

У висновках підкреслюється, що впровадження інноваційних педагогічних технологій, таких як віртуальна реальність та цифрові платформи, сприятиме підвищенню якості підготовки військовослужбовців, забезпечує адаптивність до умов війни та підтримує післявоєнне відновлення країни.

Ключові слова: військова освіта, інноваційні педагогічні технології, віртуальна реальність, цифрові платформи, змішане навчання, освіта протягом життя, інновації, іммерсивний досвід, інноваційні методи.

Gurkovsky Volodymyr Ihorovych Doctor of Public Administration, Professor, Colonel, Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2021-5204>

Verbovenko Oleksandr Pavlovich Central Department of Military-Civil Cooperation of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine, <https://orcid.org/0009-0004-5188-267X>

Semenko Liliya Mykolaivna National University of Defense of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-5628-3586>

TRANSFORMATION OF MILITARY EDUCATION IN UKRAINE THROUGH THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES DURING THE WAR

Abstract. The article is devoted to the study of the important topic of introducing innovative pedagogical technologies into military education in order to increase its effectiveness. In the context of current threats to global peace, especially in Ukraine, and dynamic technological transformations, the need to improve the quality of training of military personnel has become particularly relevant and of key importance.

The article examines innovative pedagogical technologies and their implementation in the military education system of Ukraine in the conditions of military aggression of the Russian Federation. Special attention is paid to advanced training methods, including virtual reality (VR), blended learning and digital platforms, which allow to increase the efficiency of training of military personnel. The article discusses the potential benefits of using virtual reality in military education, in particular, the possibility of creating realistic combat scenarios, immersive simulations, and increasing the level of team cooperation. The article also

substantiates the importance of modernization of educational and educational-scientific programs, which meets the needs of actual challenges of combat operations and ensures the readiness of personnel to perform combat tasks in real conditions.

The main conclusions emphasize that the implementation of innovative approaches contributes to the training of adaptive military specialists capable of responding promptly to the challenges of war, and supports the process of post-war reconstruction of the country. The development of competences in cyber security, tactics and crisis management makes military education more adapted to modern threats and contributes to increasing the defense capability of the state.

The conclusions emphasize that the introduction of innovative pedagogical technologies, such as virtual reality and digital platforms, will contribute to the improvement of the quality of training of military personnel, ensure adaptability to the conditions of war and support the post-war recovery of the country.

Keywords: military education, innovative pedagogical technologies, virtual reality, digital platforms, blended learning, lifelong education, innovation, immersive experience, innovative methods.

Постановка проблеми. Потреба суттєвих змін у сфері військової освіти зумовлена необхідністю забезпечення безперервного професійного розвитку військових фахівців упродовж військової кар'єри (службової діяльності) для набуття оперативних (бойових, спеціальних) спроможностей виконувати завдання оборонного планування, застосування Збройних Сил України, спільних дій у складі об'єднаних органів військового управління, а також їх сумісності з підрозділами збройних сил держав-членів НАТО до виконання спільних бойових завдань.

Сучасний етап розвитку Збройних Сил України, необхідність забезпечення їх та інших складових сил оборони вмотивованим, професійним і освіченим особовим складом потребують формування єдиних поглядів щодо розвитку військової освіти, регулювання процесів, цілей та її спроможностей, тобто визначення політики Міністерства оборони у сфері військової освіти затвердженою 15 грудня 2021 року.

Питання вдосконалення військової освіти набули особливої актуальності в контексті повномасштабної військової агресії з боку Росії, що вимагає негайної адаптації педагогічних підходів до навчання військових фахівців та інтеграції найкращих світових практик. Військова освіта вимагає реформування для відповідності актуальним викликам. Головним вектором трансформації є впровадження сучасних педагогічних підходів, що підвищують ефективність підготовки військових кадрів. Інтеграція педагогічних інновацій у військову освіту дозволяє модернізувати навчальні програми відповідно до

актуальних потреб, зокрема шляхом розвитку критичного мислення, лідерських якостей та командної роботи. В рамках оборонного партнерства та інтеграційної співпраці з Північноатлантичного Альянсу впровадження стандартів НАТО стає не лише необхідним, а й стратегічно важливим для забезпечення сумісності з міжнародними партнерами.

Одним із ключових напрямів реформування є адаптація системи професійної військової освіти відповідно до міжнародних стандартів, що включають розвиток інноваційних освітніх технологій, таких як дистанційне навчання, симуляційні платформи та інтерактивні методи навчання. Програми НАТО, зокрема DEEP (Defence Education Enhancement Programme), демонструють приклади успішного впровадження таких підходів, забезпечуючи безперервність освіти навіть у кризових умовах, що може бути надзвичайно корисним для українських військових навчальних закладів.

Отже, дана стаття спрямована на обґрунтування ролі інноваційних педагогічних технологій у трансформації військової освіти України в період війни. У статті розкривається необхідність впровадження новаторських педагогічних методів, аналізуються існуючі проблемні аспекти в системі військової освіти та пропонуються шляхи їх подолання на основі міжнародного досвіду та новітніх освітніх інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У царині сучасних педагогічних технологій в військову освіту значний внесок зробили вітчизняні вчені і дослідники, такі як В.Гурковський, Є.Романенко [1], О. Гуляк, О. Заболотний [2], О. Пінчук, В.Климнюк [4], О.Немеш [5], С. Полторак [6]. Їх дослідження допомагають розкрити потенціал використання сучасних педагогічних технологій у військовій освіті, впроваджуючи інноваційні методи, які сприяють удосконаленню навчання військовослужбовців.

Значна кількість наукових досліджень, здійснених цими ученими, розширює розуміння можливостей та переваг використання сучасних педагогічних технологій у військовій освіті.

Мета статті – обґрунтувати важливість впровадження інноваційних педагогічних технологій, включаючи технологію віртуальної реальності (VR), у систему військової освіти під час військової агресії РФ проти України.

Дослідження зосереджене на аналізі сучасних тенденцій та проблемних аспектів у сфері військової освіти, існуючих на сьогодні; з'ясуванні інноваційних методів навчання, які сприяють підвищенню якості підготовки військових фахівців, адаптації освітнього процесу до актуальних викликів збройної боротьби та розвитку компетенцій, необхідних для сучасних випробувань війни.

Завдання статті:

- сформулювати визначення поняття «інноваційні педагогічні технології», роз'яснити сутність інноваційних педагогічних технологій та їх вплив на

якість освітнього процесу, зокрема у військовій освіті, включаючи інтерактивні методи, змішане навчання та використання цифрових платформ у підготовці військовослужбовців.

- визначити переваги впровадження віртуальної реальності як інноваційної педагогічної технології, яка дозволяє моделювати бойові сценарії та покращує практичну підготовку без ризику для здоров'я курсантів.

- окреслити виклики та перспективи розвитку військової освіти в умовах війни, включаючи забезпечення безперервності навчання за допомогою цифрових технологій та дистанційних форматів навчання.

- обґрунтувати необхідність глибокої модернізації освітніх програм у відповідь на сучасні військові загрози, що забезпечить готовність військовослужбовців до виконання завдань у реальних бойових умовах.

Стаття покликана продемонструвати важливість трансформацій у військовій освіті України з використанням інноваційних педагогічних технологій, що підвищують рівень підготовки військових фахівців та відповідають вимогам теперішньої війни та повоєнної реконструкції.

Виклад основного матеріалу. В умовах широкомасштабної війни у зв'язку з активним переходом на експлуатацію закордонних зразків озброєння та військової техніки за стандартами НАТО військовослужбовці мають бути широко обізнаними з функціоналом цієї техніки, демонструвати відповідний рівень володіння іноземними мовами, щоб за можливості швидко оволодіти навичками застосування іноземного ОВТ, необхідно також продовжувати ґрунтовно та якісно готувати резерв військових фахівців з належним багажем знань і компетентностей. Набуття чинності змін до профільного законодавства дало змогу легітимізувати функціонування нової складової багаторівневої системи військової освіти — професійної військової освіти (L-курси). Тож з 2022/2023 навчального року, після двох років апробації в межах пілотного проекту, вона запрацює на повну потужність. Про це йдеться в наказі Міноборони (від 05.07.2022 р. № 175) «Про організацію підготовки офіцерського, сержантського і старшинського складу в закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти».

Кабінет Міністрів постановою від 30 грудня 2022р. № 1490 затвердив Концепцію трансформації системи військової освіти, що окреслює наявну проблематику, основні завдання і структуру системи військової освіти, передбачає реалізацію вичерпного переліку завдань і заходів на період до 2032 року та моніторинг їх виконання [7].

В Концепції вказується, що наявна система військової освіти не повною мірою забезпечує безперервний професійний розвиток військових фахівців

упродовж військової кар'єри, набуття ними нових компетентностей, які дають змогу належно виконувати завдання оборонного планування, сумісного застосування Збройних Сил та інших складових сил оборони, здійснювати спільні дії у складі об'єднаних органів військового управління, у тому числі разом з відповідними структурами держав — членів НАТО.

До основних причин виникнення зазначеної проблеми належать:

- використання застарілих підходів та принципів під час формування структури та змісту військової освіти, недосконалий процес прогнозування її розвитку;

- повільне впровадження сучасних інформаційних, інформаційно-комунікаційних, інтерактивних, особистісно-орієнтованих освітніх технологій і технологій дистанційного навчання, зокрема в рамках виконання Програми НАТО “Удосконалення військової освіти” (DEEP);

- недостатній рівень підготовки науково-педагогічних (педагогічних) працівників та інструкторів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти та навчальних частин (центрів) для викладання за освітніми програмами відповідно до потреб інтеграції в НАТО;

- недостатнє забезпечення освітнього процесу новими, сучасними зразками озброєння і військової техніки, тренажерами, навчально-тренувальними системами, комплексами, лабораторіями, центрами моделювання тощо.

Водночас, в умовах ведення війни, набутий досвід, наявні виклики та потенційні загрози, спонукають до переосмислення та вдосконалення існуючих педагогічних підходів в системі військової освіти та підготовки військовослужбовців Збройних Сил України та їх подальшого розвитку.

У сучасних умовах військової агресії РФ проти України українська військова освіта зазнає глибоких трансформацій. Впровадження інноваційних педагогічних технологій стало одним із ключових чинників підвищення якості підготовки військових фахівців. Це обумовлено необхідністю адаптації освітнього процесу до потреб оборони країни.

Передусім розглянемо визначення та розкриємо сутність інноваційних педагогічних технологій. Інноваційні педагогічні технології у військовій освіті — це сучасні методи, підходи та інструменти, що спрямовані на підвищення ефективності підготовки військових кадрів через інтеграцію новітніх освітніх досягнень. Вони сприяють формуванню професійних компетенцій, критичного мислення, психологічної стійкості та командної взаємодії, що є необхідними для виконання завдань в умовах невизначеності та бойових дій.

Традиційна підготовка, орієнтована на фундаментальні знання, тепер доповнюється дистанційними та інтерактивними формами навчання. Важливе місце займають онлайн-курси та симуляційні технології, які дозволяють

курсантам освоювати складні тактичні операції без ризику для життя. Це допомагає оптимізувати процес навчання та зробити його більш ефективним навіть у складних умовах воєнного часу.

Ключовою тенденцією стало використання змішаного навчання (очно-дистанційного), яке поєднує переваги традиційної та онлайн-освіти. Це дозволяє гнучко реагувати на потреби студентів та зберігати безперервність освітнього процесу навіть в умовах переміщення або бойових дій. Міністерство освіти і науки України підкреслює важливість цифровізації та розвитку неформальної освіти як елементів, що підтримують безперервне навчання військовослужбовців.

Застосування інтерактивних платформ для навчання створює можливості для глибшої взаємодії викладачів та військових фахівців, а також підвищує мотивацію до навчання. Педагогічні інновації включають методи проблемного навчання, навчання на основі кейсів та гейміфікації, що допомагає розвивати критичне мислення та здатність приймати швидкі рішення в бойових умовах.

Особлива увага приділяється формуванню компетенцій, необхідних для сучасної війни, включаючи знання тактики, управління в кризових ситуаціях. Інтеграція навчальних курсів із реальними практичними завданнями сприяє підготовці військових фахівців, здатних оперативно виконувати бойові завдання. Інноваційні підходи дозволяють враховувати індивідуальні потреби військовослужбовців, створюючи гнучке освітнє середовище, що відповідає сучасним міжнародним стандартам.

Зростання ролі кіберзагроз потребує інтеграції знань з кібербезпеки у програми військової підготовки. Окрім цього, використання цифрових платформ для управління освітніми процесами дозволяє покращити координацію навчання та підготовки. Це особливо актуально в умовах війни, коли комунікація через цифрові канали є ключовою.

Військова освіта активно використовує можливості неформальної освіти, включаючи польові навчання та тренування за участі міжнародних інструкторів. Це дає можливість адаптувати навчальний процес до реальних бойових умов та застосовувати найсучасніші методики на практиці.

Впровадження концепцій «lifelong learning» та «blended learning» створює можливості для безперервного професійного розвитку військовослужбовців та підвищує рівень їхньої готовності до виконання завдань будь-якої складності.

Впровадження інноваційних педагогічних технологій в вітчизняну військову освіту допомагає забезпечити високу якість підготовки кадрів та відповісти на випробування воєнних дій сьогодення. Цей процес вимагає постійної модернізації освітніх та освітньо-наукових програм, підготовки

викладачів до нових методів роботи та використання сучасних цифрових інструментів, що сприяють безперервному розвитку компетенцій військово-службовців.

Таким чином, військова освіта та підготовка військовослужбовців є важливими аспектами забезпечення національної безпеки та ефективного ведення військових операцій. Однак, традиційні методи навчання можуть зазнавати обмежень у реалізації реалістичних бойових сценаріїв та забезпеченні високого рівня безпеки для військовослужбовців. Дослідники, командувачі та військові експерти стикаються з викликами, пов'язаними з необхідністю покращення якості навчання військового персоналу, оптимізації командної співпраці, зниження ризиків для військовослужбовців під час тренувань, та розвитку психологічної стійкості в умовах стресу.

Аналіз сучасного стану застосування інноваційних педагогічних технологій у військовій освіті України засвідчує, що вони включають низку передових підходів, таких як інтерактивне навчання, симуляційне моделювання, використання цифрових платформ, дистанційне навчання та розвиток м'яких навичок. Ці технології вже широко застосовуються в освітніх системах країн НАТО та інших розвинених держав, зокрема США, Канаді та Великій Британії. Програми на кшталт НАТО DEEP підкреслюють важливість адаптації цих підходів для підвищення якості військової освіти та її сумісності з міжнародними стандартами.

Деякі сучасні педагогічні підходи, такі як використання цифрових платформ для дистанційного навчання та симуляційних тренажерів, вже впроваджуються. Однак рівень інтеграції цих технологій все ще є недостатнім. Основні проблеми, з якими стикається система:

- застарілий підхід до викладання. У багатьох військових навчальних закладах усе ще зберігається традиційний метод навчання, орієнтований на передачу знань, а не на розвиток критичного мислення та лідерських якостей.
- недостатня підготовка інструкторів. Не всі викладачі та інструктори мають необхідні навички для використання сучасних педагогічних інструментів, таких як онлайн-платформи чи симуляційне навчання.
- відсутність систематичної інтеграції. Хоча деякі технології вже впроваджені, відсутня єдина концепція використання сучасних педагогічних інновацій в усіх навчальних закладах оборонного сектору.

Тобто, перед військовою сферою стоїть проблема пошуку інноваційних методів навчання, які б допомагали забезпечити реалістичне, ефективне та безпечне навчання військовослужбовців, підбір викладачів та інструкторів, які на фаховому рівні можуть використовувати в освітньому навчальному процесі сучасні педагогічні технології.

Особливе місце серед сучасних педагогічних технологій, які інтегруються в військову освіту займає технологія віртуальної реальності (VR), спрямована покращення якості навчання та підготовки військового персоналу та створює іммерсивне віртуальне оточення, в якому користувач може взаємодіяти з об'єктами та сценаріями, що симулюють реальні умови [9].

Технологія віртуальної реальності є прогресивною педагогічною технологією, яка активно застосовується у навчальних процесах, включаючи військову освіту. VR дозволяє створювати симуляційні середовища для відпрацювання навичок та сценаріїв, які важко або неможливо відтворити у реальному житті. Це робить її особливо цінною в умовах, де важливими є безпека, швидке реагування та практичні навички.

У військовій освіті VR використовується для тренувань із тактики, логістики та кризового менеджменту. За допомогою VR-симуляцій військові фахівці можуть без ризику для життя відпрацьовувати бойові операції, керувати технікою або проводити навчання у віртуальних зонах конфлікту

Переваги VR у педагогіці включають:

- **безпеку:** можливість навчатися в умовах, що імітують реальні загрози, без шкоди для здоров'я.
- **залученість:** підвищення мотивації через інтерактивний досвід, коли студенти активно взаємодіють з матеріалом.
- **глибше засвоєння знань:** можливість багаторазового відпрацювання складних операцій з різними сценаріями розвитку подій.
- **індивідуалізація навчання:** VR дозволяє адаптувати тренування під індивідуальні потреби курсанта.

Таким чином, VR-технологія є важливою частиною сучасного педагогічного арсеналу, що сприяє якості навчання, особливо у військовій освіті, де необхідна точна підготовка для виконання бойових завдань.

Інтеграція віртуальної реальності в військову освіту має потенціал перетворити підготовку військових, забезпечуючи їм іммерсивне та ефективне навчання, що в деяких випадках може рятувати життя та забезпечити успішне виконання важливих завдань. Зважаючи на значимі переваги інтеграції віртуальної реальності в військову освіту, варто подивитися на деякі конкретні аспекти, де ця технологія може бути особливо корисною:

- **симуляції бойових сценаріїв:** VR дозволяє відтворювати реальні ситуації на полі бою, включаючи різноманітні теренові умови, стратегічні сценарії та можливі варіанти розвитку подій. Це допомагає військовому персоналу практикувати реакцію на непередбачувані обставини, узгоджувати дії в команді, планувати операції та реагувати на змінні умови [2];
- **психологічна підготовка:** VR може допомогти військовослужбовцям розвивати психологічну стійкість, що важливо в бойових умовах.

Симуляція стресових ситуацій, таких як бойові навчання або екстрені ситуації, може підвищити реакцію на стрес та допомогти знаходити оптимальні шляхи подолання важких моментів [5].

Доцільно підкреслити, що діючі підходи до військового навчання включають в себе традиційні методи, такі як лекції, практичні заняття, тренування на полігоні, а також симуляції та використання віртуальних тренажерів. Ці методи мають свої переваги, але також виявляють певні недоліки.

Традиційні методи навчання можуть бути обмежені в створенні реалістичних бойових сценаріїв та ситуацій. Вони часто не можуть відтворити повний спектр бойових умов та небезпек, з якими зіштовхнуться військово-службовці під час справжніх операцій. Крім того, традиційні методи можуть бути менш іммерсивними, тобто не дають достатньої можливості зануритися в реалістичне середовище та відчувати напруження та стрес, який супроводжує реальні бойові ситуації [8].

Також, під час тренувань на полігоні та в реальних умовах, існує ризик для життя та здоров'я військовослужбовців. Особливо в умовах стрільби, бойових маневрів та інших ризикових сценаріїв, існує небезпека нещасних випадків та поранень. Це може призвести до зниження готовності та навіть втрати військового персоналу, що є недопустимим у сучасній бойовій діяльності [6].

Сучасні підходи в педагогіці передбачають розвиток компетентнісно орієнтованої освіти, яка фокусується на формуванні в учнів практичних умінь, критичного мислення, навичок командної співпраці та здатності приймати рішення у складних умовах. У військовій освіті ці підходи реалізуються через інтерактивні методи навчання, зокрема проблемне навчання, навчання на основі кейсів, змішане навчання та гейміфікацію освітнього процесу. Важливим компонентом є психологічна підтримка військових, яка передбачає застосування педагогічних методів для формування емоційної стійкості та готовності до дій в умовах стресу.

Таким чином, інтеграція педагогічних технологій у військову освіту сприяє підвищенню рівня професіоналізму військовослужбовців та забезпечує їхню готовність до виконання складних бойових завдань. Впровадження принципу навчання протягом життя («lifelong learning») стає ключовим у розвитку компетенцій, необхідних як для військової служби, так і для особистісного зростання військових фахівців.

Висновки. Впровадження інноваційних педагогічних технологій у військову освіту під час військової агресії РФ проти України стало важливим інструментом для підвищення ефективності підготовки військовослужбовців та забезпечення обороноздатності країни. Освітні інновації, такі як дистанційне та змішане навчання, інтерактивні методи та цифрові платформи,

дозволили адаптувати навчальні процеси до нових викликів і забезпечити безперервність освіти навіть під час активних бойових дій.

Ключовим результатом є підвищення рівня автономності та критичного мислення військовослужбовців, розвиток їхньої здатності приймати швидкі рішення в умовах невизначеності. Цифровізація та використання кібербезпечових технологій додатково зміцнюють рівень готовності фахівців, що відповідає новітнім викликам сучасної війни.

Окрему роль відіграє інтеграція міжнародного досвіду та впровадження принципів «освіти протягом життя» (lifelong learning), що сприяє постійному розвитку компетенцій військовослужбовців. У результаті, українська військова освіта стає більш адаптивною, забезпечуючи підготовку кадрів, здатних ефективно діяти як у воєнний, так і в мирний час.

Підсумовуючи, трансформація системи військової освіти України не лише підвищила її якість, але й сприяла інтеграції інноваційних підходів у загальнонаціональну систему підготовки фахівців. Отже, трансформація системи військової освіти України на основі інноваційних педагогічних технологій створює міцну основу для підготовки військових фахівців, спроможних оперативно реагувати на виклики збройного протистояння. Це гарантує, що освітня система зможе не лише відповідати актуальним оборонним потребам у воєнний час, а й підтримувати відновлювальні процеси в післявоєнний період та зміцнення обороноздатності держави.

Література:

1. Інтеграція віртуальної реальності в військову освіту: підвищення ефективності та безпеки Гурковський, Є Романенко, І Козак:- Наукові інновації та передові технології, Випуск 10 (24) 2023.
2. Васильев О., Заболотний О., Зельницький А., Оліферук В., Шабатіна Н. Модернізація системи військової освіти України та формування загального обрису офіцера майбутнього: реалії і перспективи. *Військова освіта*. 2019. № 1. С.70-81. URL: file:///C:/Users/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D1%8F/Downloads/vios_2019_1_8.pdf.
3. Гуляк О. В. Взаємодія освіти та науки у військовій сфері як стратегічний пріоритет державного управління в Україні. Публічне управління у сфері державної безпеки та митної справи. *Публічне управління та митне адміністрування*, № 2 (29), 2021. С. 63-67. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2021/2/12.pdf>
4. Климнюк В.Є. Віртуальна реальність в освітньому процесі. Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних сил. *Актуальні питання навчання*. 2018, 2(56). URL: https://www.researchgate.net/publication/325873912_Virtualna_realnist_v_osvitnomu_procesi/fulltext/5b2a4be7a6fdcc72db4d454c/325873912_Virtualna_realnist_v_osvitnomu_procesi.pdf?origin=publication_detail
5. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: Монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/86628561.pdf>
6. Полторак С. Т. Методологія державного управління системою вищої військової освіти. *Теорія та практика державного управління*. 2017. Вип. 2. С. 33-39. URL: file:///C:/Users/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D1%8F/Downloads/Tpdu_2017_2_7.pdf

7. Концепція трансформації системи військової освіти, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022р. № 1490. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>

8. Сороко Н.В., Пінчук О.П., Литвинова С.Г. Імерсивні технології в освіті. Збірник матеріалів І Науковопрактичної конференції з міжнародною участю. Київ: ІТЗН НАПН України, 2021. 169 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/727353/1/Collection%20of%20materials%20of%20the%20I%20Scientific%20and%20Practical%20Conference%20with%20International%20Participation_.pdf.pdf

9. Кремень В. Освіта і система виховання повинні переорієнтуватися на формування у людей інноваційного типу мислення / В. Кремень // Іноземні мови в навчальних закладах. № 2, 2006. С. 4.

References:

1. Integration of virtual reality in military education: increasing efficiency and safety Gurkovsky, Ye Romanenko, I Kozak:- Scientific innovations and advanced technologies, Issue 10 (24) 2023.

2. Vasiliev O., Zabolotnyi O., Zelnytskyi A., Oliferuk V., Shabatina N. Modernization of the military education system of Ukraine and formation of the general outline of the officer of the future: realities and prospects. Military education. 2019. No. 1. P.70-81. URL: file:///C:/Users/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D1%8F/Downloads/vios_2019_1_8.pdf.

3. Hulyak O. V. The interaction of education and science in the military sphere as a strategic priority of state administration in Ukraine. Public administration in the sphere of state security and customs affairs. Public administration and customs administration, No. 2 (29), 2021. P. 63-67. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2021/2/12.pdf>

4. Klimniuk V.E. Virtual reality in the educational process. Collection of scientific works of the Kharkiv National University of the Air Force. Current issues of education. 2018, 2(56). URL: https://www.researchgate.net/publication/325873912_Virtualna_realnist_v_osvitnomu_procesi/fulltext/5b2a4be7a6fdcc72db4d454c/325873912_Virtualna_realnist_v_osvitnomu_procesi.pdf?origin=publication_detail

5. Nemesh O. M. Virtual personality activity: structure and dynamics of psychological content: Monograph. Kyiv: Slovo, 2017. 391 p. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/86628561.pdf>

6. Poltorak S. T. Methodology of state management of the system of higher military education. Theory and practice of public administration. 2017. Issue 2. P. 33-39. URL: file:///C:/Users/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D1%8F/Downloads/Tpdu_2017_2_7.pdf

7. The concept of transformation of the military education system, approved by the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 30, 2022. No. 1490. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>

8. Soroko N.V., Pinchuk O.P., Litvynova S.G. Immersive technologies in education. Collection of materials of the 1st scientific-practical conference with international participation. Kyiv: IITZN National Academy of Sciences of Ukraine, 2021. 169 p. URL: https://lib.iitta.gov.ua/727353/1/Collection%20of%20materials%20of%20the%20I%20Scientific%20and%20Practical%20Conference%20with%20International%20Participation_.pdf.pdf

9. V. Kremen. Education and the education system should reorient to the formation of people's innovative type of thinking / V. Kremen // Foreign languages in educational institutions. No. 2, 2006. P. 4.

Журнал

«Суспільство та національні інтереси»

№ 7(7) 2024

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:
ФОП «Жукова Ірина Віталіївна», Свідоцтво серія ДК № 7425 від 09.08.2021 р.